

MÍT HLAVU NA JMÉNA

text: Tomáš Čechtický
ilustrace: Tomáš Klomfar

„Na jeho vysokém čele se projíždí BŮH v saních tažených SOBY, kteří mají na kopýtkách BOTKY.“ Tak zní imaginativní obraz jména premiéra Bohuslava Sobotky. Pomocí této techniky lze uložit do paměti jakékoli jméno. Zapomeňte na koktání: „**Hrál v tom ten, no, ten slavnej herec, jak žil s tou, viš s kterou...**“

Génius na čísla

Britský paměťový šampion Dominik O'Brien si za pět minut zapamatuje 316 náhodných čísel. Jak to dělá? **Nejnižší stupeň kódování** představuje podoba jednotlivých čísel. 1 je tužka, 2 labuť, 3 prsa, 4 jachta, 5 buben a činely, 6 chobot, 7 sekyra, 8 sněhulák, 9 pulec, 0 kalamáry. Autorovi těchto řádků se lze dovolat na číslo: Chobot – kalamáry – labuť – jachta – prsa – chobot – tužka – buben a činely – sněhulák. S trochou fantazie lze složit „příběh čísla“, ale ufabulujete se k smrti.

Mnohem efektivnější je **master systém**. Čísllice od 0 do 9 nahrazují souhlásky. 0 = „z“, také ale „c“ a „s“, 1 = „t“, 2 = „n“, 3 = „m“, 4 = „r“, 5 = „l“, 6 = „š“, také ale „ch“, „j“, „ž“, „č“ a „h“, 7 = „k“, 8 = „v“ nebo „f“, 9 = „p“ nebo „b“. Existuje sto daných klíčových slov čili „master pojmů“. Jak bychom třeba přepsali číslo 11? Jak zní jednoduché a názorné slovo obsahující dvě „t“? Je to jasné: Táta. Stejně tak 22 = nána (2 = „n“) nebo 33 = máma (3 = „m“).

A co třeba číslo 72? Víme, že 7 = „k“ a 2 = „n“, master pojem je kánoe. Každý mistr paměti má v hlavě dokonale uloženou tabulku stovky master pojmů. I o půlnoci sype z rukávu, že 72 = kánoe, třeba 45 („r“ a „l“) = role nebo 98 („p“ a „v“) = pivo. Číslo 724598 mžikem dekóduje na kánoe – role – pivo a bleskem stvoří minipříběh. Například: „Kánoe roluje po pivních peřejích.“ Hvězdy oboru ovšem nenosí v hlavě jen sto slov master systému, jsou o řád dál: fabulují pomocí tisícovky tříslabičných slov **big master systému**. Příklad: 563 = alchymie (5 = „l“, 6 = „ch“ a 3 = „m“).

kovej elegán to je,“ vzpomínal jeden. „Jasně, starší sexy chlap, no...“ tápal druhý. Třetí mu skočil do řeči: „Točí reklamu na kafe. Jak von se jenom...“ Svérázný brainstorming nepřinesl výsledek. Až nazítří rozešel ticho hor vítězný výkřik: „Clooney!“ „Vypadávání“ slov dobře znají zejména lidé starší čtyřiceti let. Týká se především jmen, a to zejména vlastních jmen osob. Jev popisuje experiment s názvem Pekař/pekař. Dvě skupiny účastníků si mají zapamatovat portréty mužských tváří. Jedna se dozví příjmení zobrazených mužů, druhá jejich

JAK NAHODIT PAMĚŤ.

Klíčem k zapamatování jména je co nejbizarnější legenda. Třeba George Clooney, spojený s reklamou na kávu, je jako SVATÝ JIŘÍ: místo kopí má ale lžičku, kterou vráží do šálku kávy, za níž se platí CLO. A za vším stojí ON, lamač ženských srdcí.

Jakub Pok píše: „Dobrý den, Tome a Jerry, který máte přes záda českou vlajku a v obličejí tik!“ E-mail od nějakého cvoka? Nikoli, tak mě oslovuje zakladatel a lektor Školy paměti. Za pět minut si osvojí pětadvacet jmen účastníků svého kurzu i s jejich telefonními čísly a e-mailovými adresami. Základ takové dovednosti tkví v tom, že každý abstraktní a těžko zapamatovatelný údaj nahradí kratičkým příběhem, obrazem, představou. Čím bláznivější, tím lepší.

Moje jméno – Tomáš Čechtický – obdařil následující legendou: „Pro běžná křestní jména mám zásobu klíčových slov. Třeba Vojtěch je pro mě VOJ, Michal MÍCHAČKA, Eva JABLKO, Bára BAR a tak dále. Tomáš je TOM A JERRY. Vaše záda halí česká vlajka – ČECH – a v obličejí máte tik – TIC. Tikem samozřejmě netrpíte, ale jméno bych mohl memorovat do zblbnutí, a stejně by se mi vykouřilo z hlavy. Když ale v duchu vidím absurdní spojení kocoura s myšákem, praporu a záškrubů obličejových svalů, nezapomenu je nikdy.“

Výklad je to hezký, ale sám Pok upozorňuje, že v něm chybí podstatný krok: výběr zvláštního obličejového nebo tělesného znaku a jeho propojení s příběhem, který jsme kolem jména vyfabulovali. Není nic trapnějšího, než když si jméno zapamatujeme sice správně, ale pak jím oslovíme někoho jiného. Příkladem komplexního postupu budíž jméno a tvář všeobecně známé osobnosti, muže s lehce zašpičatělými ušima. Díky imaginaci se protahují v hory, ANDY. BABI tam hlídá jeho miliardy, ale ŠŠŠ, nesmí se o tom mluvit. Ano, ministr financí Andrej Babiš.

Kopí, káva, clo: Clooney!

Moji tři přátelé starší šedesáti let podnikli několikadenní horskou túru. Shodují se, že jejich rozhovory nesly typický rys: neschopnost vybavit si jména. Jednou se takhle dohadovali, jak se jmenuje představitel hlavní role ve filmu Lítám v tom. „Ta-

MISTR PAMĚTI.

Jakub Pok, zakladatel a lektor Školy paměti, si dokáže za dvě minuty zapamatovat přesné pořadí dvaapadesáti promíchaných kanastových karet.

profesi. Vtip je v tom, že obojí je totožné. První série obrázků ukazuje pány Pekaře, Hrnčíře a Tesaře, druhá pekaře, hrnčíře a tesaře, kteří tato povolání zastávají. Po čase psychologové vyrukují s portréty znovu. Hle, účastníci pokusu si vybavují snadněji jména profesí než osob. Proč?

Nechť si čtenář představí dvě seznamovací fráze. „Jmenuji se Pekař,“ zní první. Dozvídáme se jedinou vágní informací, že představovaný je nositelem běžného jména. Zato větička: „Živím se jako pekař,“ v nás vyvolá ohňostroj smyslových vjemů. Cítíme vůni čerstvě upečeného chleba, kůrka křupne, kmín štípně na jazyku... Není divu, že mozek snadněji přijme toho, komu vděčíme za dobrou snídani, než pana Pekaře, o němž neví zhora nic.

Tento fenomén zároveň vysvětluje smysl bizarní omáčky kolem jména, která později pomůže paměť „nahodit“. Například pro mě je George Clooney spojen s reklamou na Nespresso. A George může být třeba SVA-TÝ JIŘÍ: zvedá kopí, ale to kopí je lžička, kterou vráží do šálku kávy, za niž se platí CLO. A za vším stojí ON, lamač ženských srdcí. Kdybych byl tehdy s přáteli v horách a slyšel, co si o herci povídají, snad bych to jméno dal.

Jak zazářit ve společnosti

1. Při seznamování se rozhodneme, že si jména zapamatujeme. Většinou totiž hned rezignujeme, tolik jmen přece není možné zvládnout. Základem je nastavení mozku.
2. Soustředíme se na jméno představovaného člověka. Nikoli tedy na to, jak se tváříme, jak podáváme ostatním ruku nebo jak vyslovujeme své jméno.
3. Celý seznamovací proces zpomalíme. Pokud jsme jméno napoprvé dobře neslyšeli, klidně se na ně zeptáme – ať už přímo dotyčného, nebo hostitele.
4. Pozorujeme obličej a tělesnou konstituci představovaného. Všimáme si mateřských znamének, netradičních rysů, nedokonalostí, všech specifických znaků.
5. V následující konverzaci jméno několikrát zopakujeme. Tento trik má dvojitý efekt: jméno se nám lépe vstřípí do paměti a nový známý to ocení.
6. Přeměníme jméno na obraz. Čím bláznivější, tím lepší.
7. Vybraný znak v hlavě propojíme s vytvořeným obrazem.

Brouci, poker, Klofáč

Uložit si do paměti jména a obličej, které k nim patří, by měli umět nejen třeba učitelé, manažeři či šéfové všeho druhu, ale i lidé, kteří se pohybují ve společnosti a chtějí si osvojit slušnost zapamatovávat si jména – hned po prvním vzájemném představení. Například profesorka Kripnerová to za svých gymnazijních časů nezvládla ani za dva roky, co byla naší třídní. Učila češtinu a pletla si mě se Šabackým. Já češtinu uměl, Šabacký s ní zápolil. Kripnerová potkala

Obraz jména Tuguldur Munkhtuvshin: „Ťuká na úl v dur a mnich něco tuší.“

moji matku, taky češtinářku, a jala se jí vykládat, jak v tom plavu. Máma nevěřila vlastním uším.

Že nás profesní i soukromé trapasy tohoto druhu nemusejí zajímat? V situacích, kdy poznáváme nové lidi, ať už účastníky zájezdu, kurzu, spolustolovníky, anebo kolegy, se ocitáme všichni. Lektor Školy paměti, již zmíněný Jakub Pok, vytvořil praktický be-dekr, který nás takovým společenským úskalím provede. Dejme tomu, že nám hostitel na večírku představuje s kulometnou kadencí přátele, kteří v pokoji postávají: „Támhle Běhounek je entomolog, ta vysoká je Kateřina Rezková z televize, mladý Karoch hraje poker, Klofáč učí češtinu...“

Máme dvě možnosti: směsku údajů zapomenout a vrhnout se na chlebičky, nebo si alespoň něco zapamatovat. Běžný je první typ chování a hostitel ho obvykle předpokládá. Správný je však druhý přístup. Pokud tedy chceme útržkovité informace později využít, musíme hostitele soustředěně poslouchat, případně brzdit a žádat opakování.

Další fáze osvojování jmen spočívá v tom, že s lidmi, kteří nás zajímají, zapředeme rozhovory. Oslovíme je jmény, což je překvapí a potěší. Přitom si vytvoříme za použití asociací a imaginativního spojování obrazy, jimiž jména ukotvíme do paměti. Jak už bylo řečeno: čím detailnější a střelejší, tím lépe.

Mnich něco tuší

Entomolog Běhounek je podivín, na neformální večírek přišel v bílém saku. Napadá

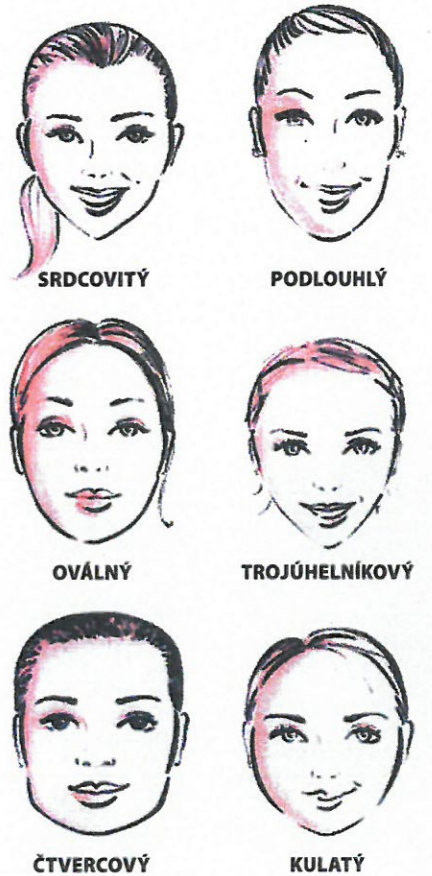
mě fyzik a polární trosečník František Běhounek, který v bílé arktické pustině málem zemřel. Entomologa bych se zeptal, zda objevil nějakého nového brouka. Otázka je to samozřejmě slabomyslná, ale kdybych ji vtipně parafrázoval a uvedl jménem („Pane Běhoune, slyšel jsem, že...“), muž by bezpochyby zareagoval vstřícně. A před mým vnitřním zrakem by běžel výjev, kterak se mu na zádech bílého saka kroutí přišpendlené exponáty.

Televizní redaktorka Kateřina Rezková má lehce nazrzlé vlasy. Klíčové slovo u tohoto jména je KAT. Představuji si, jak mistr popravčí této dámě svým rezavým a kovovým (REZ a KOV) mečem čechá vlasy. Těžko říci, jestli vlasy chytily rez od meče, nebo naopak. Nad úsvitem, když se rozbíhají televizní programy, kat setne redaktorce Rezkové hlavu v přímém přenosu.

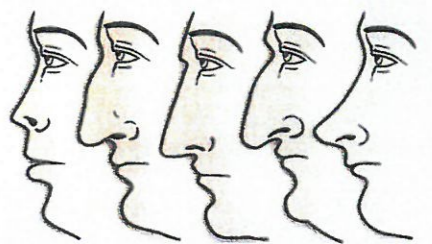
A tak dále, obrazové obžerství může pokračovat. Řečník, právník a spisovatel Seneca starší proslul tím, že na jistém shromáždění dokázal vyjmenovat všechny jeho účastníky. Byly jich dva tisíce. Takové obratnosti nejspíš nedosáhneme, můžeme však ohromit tím, že si záhy po seznámení osvojíme jména a tváře žáků, podřízených nebo kolegů. Je ovšem nutné cvičit: hledat typické rysy, pitvat jména, bleskem kombinovat. Účastníci kurzů trápí Jakuba Poka jmény jako je třeba mongolský mistr deskových her Tuguldur Munkhtuvshin, trénovaná mysl však zvládne jakýkoli oříšek: „Ťuká na úl v dur a mnich, anglicky monk, něco tuší,“ zní bryskní odpověď.

Specifické znaky – tvar obličeje

Specifické znaky – nosy

INZERCE

S APLIKACÍ ČEZ ON-LINE JEDNODUŠE SPRAVUJETE ELEKTŘINU, PLYN I MOBIL

Vaše energie je na prvním místě, proto pro vás stále zlepšujeme naše služby. Třeba s aplikací ČEZ ON-LINE máte kdykoliv okamžitý přehled o platbách, upravíte si výši záloh, změníte produktovou řadu, aktivujete nové služby. To vše jednoduše z pohodlí domova.

Přesvědčte se na www.cez.cz/cezonline.

